

Tweede Kamer der Staten Generaal
Vaste Kamercommissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport
T.a.v. drs. Mohammed Mohandis (voorzitter)
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Datum: 11-04-2025

Onderwerp: Inbreng ten behoeve van CD GGZ/suïcidepreventie

Geachte voorzitter, geachte leden van de Commissie,

In het land zien we een reeks van incidenten met fatale afloop waarvoor mensen met verward of onbegrepen gedrag verantwoordelijk zijn. Net als veel andere regio's maken wij ons ernstige zorgen over de voortdurende problematiek van personen met verward gedrag of onbegrepen gedrag, de enorme inzet die het inmiddels vraagt van de politie en het gevaarsrisico wat aan een deel van deze groep verbonden is. Vorig jaar is het Incidentonderzoek van de Inspectie Justitie en Veiligheid gepubliceerd over het 'steekincident Turfmarkt'. Wij constateren dat de onderzoeken over deze problematiek zich opstapelen en we zien bij het Rijk vele voornemens, maar helaas nog weinig resultaten die de uitvoering merkbaar versterken. Het versnipperde en complexe zorgsysteem veroorzaakt inefficiënties en hogere kosten wat duurzame oplossingen belemmert.

Op 15 april debatteert u met de staatsecretaris Staatssecretaris Jeugd, Preventie en Sport over de GGZ. Graag brengen wij in aanloop naar dit debat een aantal urgente aanbevelingen onder uw aandacht om de zorg voor mensen met verward of onbegrepen gedrag en een gevaarsrisico te verbeteren en daarmee de druk op de politie te verlagen en de samenleving beter te beschermen. Samenvattend vragen wij om het volgende:

1. Pas wetgeving aan om gegevensdeling beter te faciliteren;
2. Zorg voor (voldoende middelen voor) meer alternatieve woonzorgplekken;
3. Zorg voor een wettelijke borging en landelijke financiering van bemoeizorg en onderzoek mogelijkheden om stringenter te kunnen handelen bij een 'niet pluis' gevoel;
4. Richt een maatwerkbudget in voor het meest complexe deel van de doelgroep;
5. Borg de financiering van de Levensloopaanpak en de Zorg- en Veiligheidshuizen structureel.

Bijgaand treft u een uitgebreide toelichting op bovenstaande punten.

De situatie is te ernstig om nog langer af te wachten. We vragen u om de vijf punten met onmiddellijke urgentie op te pakken. De samenwerkende organisaties in de regio Haaglanden staan klaar om in de uitvoering aan de slag te gaan en dit in samenwerking op te pakken, maar we hebben het Rijk nodig voor de wetgeving en de middelen. Het is hoog tijd om te handelen.

Met vriendelijke groet,

Namens leden van het Bestuurlijk Overleg Zorg en Veiligheid Haaglanden,
De voorzitters,

Marja van Bijsterveldt
(Burgemeester Delft)

Mariëtte Vavie
(Wethouder Armoede, Inclusie, Zorg
en Internationale Zaken Den Haag)

Urgente aanbevelingen van het Bestuurlijk Overleg Zorg en Veiligheid Haaglanden om de zorg voor mensen met verward of onbegrepen gedrag en een gevaarsrisico te verbeteren en de maatschappij te beschermen

1. Pas wetgeving aan om gegevensdeling beter te faciliteren

De wetgeving op gegevensuitwisseling is onvoldoende waardoor we geen integraal beeld kunnen vormen van de persoon met verward gedrag die een gevaarsrisico vormen. Het ontbreken hiervan werd weer pijnlijk duidelijk in het schrijnende incident op de Turfmarkt. Het wetsvoorstel Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams) is essentieel om de gegevensdeling te verbeteren maar ligt bij het departement op de plank. Wij roepen de staatssecretaris van VWS op om het wetsvoorstel naar de Kamer te sturen en aan de Tweede Kamer om deze wet vervolgens met spoed te behandelen en aan te nemen. Ook roepen we op om het Besluit Gegevensdeling Samenwerkingsverbanden aan te passen zodat ook belangrijke netwerkpartners als Zorgkantoren en instellingen uit de Verstandelijke Gehandicaptenzorg casussen kunnen melden bij de Zorg- en Veiligheidshuizen en toegang tot het systeem van de huizen krijgen.

2. Zorg voor (voldoende middelen voor) meer alternatieve woonzorgplekken

Er is de afgelopen decennia bezuinigd op de klinische ggz, maar de opbouw van ambulante zorg heeft met de afbouw van klinische zorg geen gelijke tred gehouden. Er zijn lange wachtlijsten in de ggz en de verstandelijk gehandicaptenzorg en de doorstroom stagneert. Er is dringend behoefte aan een dekkend netwerk van plekken waar personen met verward en risicovol gedrag kunnen wonen. Het gaat om een breed scala aan plekken in zowel klinieken, op terreinen van klinieken, in beschermd wonen, maar bijvoorbeeld ook om alternatieve huisvesting zoals Skaeve Huse en het nieuwe concept van een BW+. De BW+ biedt een veilige tussenstap tussen klinische zorg en zelfstandig wonen en combineert zorg, begeleiding en (tijdelijke) huisvesting binnen het sociaal, zorg-, forensisch en veiligheidsdomein. Structurele middelen vanuit het Rijk zijn onmisbaar om deze plekken te realiseren. Pas wanneer we de mensen met verward en gevaarlijk gedrag op een passende plek met voldoende toezicht kunnen huisvesten, neemt het risico op ernstige incidenten door deze groep echt af.

3. Zorg voor een wettelijke borging en landelijke financiering van bemoeizorg en onderzoek mogelijkheden om stringenter te kunnen handelen bij een 'niet pluis' gevoel.

Ook bij het Turfmarkt-incident constateerde de Inspectie dat er onvoldoende handelingsperspectief is om duurzame interventies te plegen bij personen die zorg mijden en niet in aanmerking komen voor gedwongen zorg of een strafrechtelijk kader. Terwijl er wel een potentieel groot veiligheidsprobleem is. We willen niet wachten tot het fout gaat maar preventief kunnen ingrijpen. In de reactie op het incidentenrapport Turfmarkt erkent het kabinet deze problematiek en kondigt aan te verkennen hoe deze lacune weg te nemen. Wij roepen u op om het kabinet te vragen deze verkenning zo snel mogelijk af te ronden. Onderzoek daarin mogelijkheden om stringenter te kunnen handelen bij een 'niet pluis' gevoel. Daarnaast roepen we op bemoeizorg weer landelijk te regelen en te financieren zodat gemeenten en ggz dit samen op kunnen pakken. Bemoeizorg is een vak. Neem dit als volwaardige taak op in de wet.

4. Richt een maatwerkbudget in voor het meest complexe deel van de doelgroep

In dit complexe en strak dichtgeregelde stelsel van zorgindicaties ontbreekt de improvisatieruimte voor professionals om waar nodig en vereist, te doen wat nodig is. Extra ruimte om snel te schakelen is dringend nodig. We zijn nu te afhankelijk van de juiste indicatie met vaak een niet-reëel tarief

waardoor er bijvoorbeeld onvoldoende personeel ingezet kan worden of wachttijden ontstaan en mensen dakloos raken of blijven. Met alle risico's van dien. We hebben toegang tot een maatwerkbudget nodig waarmee, voor de duur waarin het nodig is, extra personeel of aanvullende kennis ingezet kan worden. In Haaglanden staan we klaar om hier een proef op te gaan uitvoeren.

5. Borg de financiering van de Levensloopaanpak en de Zorg- en Veiligheidshuizen structureel
Door regie op de aanpak van personen met verward gedrag te versterken kan elke partij, ook de zorg, haar rol beter pakken. Hierdoor kan ook de politie worden ontlast. Dit vraagt om een extra investering van 10 miljoen in de Zorg- en Veiligheidshuizen. Voor de Levensloopaanpak vragen we om de domeinoverstijgende middelen voor de inzet van forensische levensloop coördinatoren structureel te organiseren.